Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. liepos 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sąjungos pilietybė – SESV 20 ir 21 straipsniai – Laisvė judėti ir apsigyventi valstybėse narėse – Socialinė apsauga – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 – Socialinė parama – Ligos išmokos – Paslaugos neįgaliesiems – Valstybės narės savivaldybei tenkanti pareiga teikti vienam iš savo gyventojų nacionalinės teisės aktuose numatytą asmeninę pagalbą šio gyventojo studijų aukštojoje mokykloje kitoje valstybėje narėje laikotarpiu“

Byloje C-679/16

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) 2016 m. gruodžio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gruodžio 30 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurią inicijavo

A,

dalyvaujant

Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger (pranešėja) ir F. Biltgen,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vláčil ir J. Pavliš,

– Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren ir L. Swedenborg,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin ir I. Koskinen,

susipažinęs su 2018 m. sausio 31 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: suomių.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 20 ir 21 straipsnių ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72, ir klaidų ištaisymas OL L 188, 2013, p. 10), iš dalies pakeisto 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 988/2009 (OL L 284, 2009, p. 43) (toliau – Reglamentas Nr. 883/2004), 3 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas byloje, kurią inicijavo A dėl *Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto* (Espo socialinių ir sveikatos reikalų komisijos Individualių atvejų skyrius (Suomija), toliau – Espo savivaldybė) asmeninės pagalbos suteikimo Taline, Estijoje, kur A studijuoja teisę (dieninės studijos, kurių trukmė – treji metai).

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

3 Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija, sudaryta Niujorke 2006 m. gruodžio 13 d. (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, t. 2515, p. 3, toliau – Neįgaliųjų teisių konvencija), įsigaliojo 2008 m. gegužės 3 d. Ši konvencija Europos bendrijos vardu buvo patvirtinta 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimu 2010/48/EB (OL L 23, 2010, p. 35).

4 Neįgaliųjų teisių konvencijos 19 straipsnyje „Savarankiškas gyvenimas ir integracija į bendruomenę“ nustatyta:

„Valstybės, Konvencijos Šalys, <…> imasi veiksmingų ir reikiamų priemonių, kad sudarytų neįgaliesiems sąlygas visapusiškai įgyvendinti šią teisę ir visiškai integruotis į bendruomenę bei dalyvauti joje, taip pat užtikrina:

<…>

b) kad neįgalieji turėtų galimybę naudotis įvairiomis namuose, gyvenamojoje vietoje teikiamomis ir kitomis pagalbinėmis bendruomenės paslaugomis, įskaitant asmeninę pagalbą, skirtą padėti buityje ir integruotis į bendruomenę, ir užkirsti kelią izoliavimui ar atskirčiai nuo bendruomenės;

<…>“

5 Teisingumo Teismas yra patvirtinęs, kad šios konvencijos nuostatos yra Sąjungos teisės sistemos dalis ir kad Sąjungos teisės nuostatas reikia, kiek įmanoma, aiškinti pagal minėtą konvenciją (2013 m. balandžio 11 d. Sprendimo *HK Danmark*, C-335/11 ir C-337/11, EU:C:2013:222, 30 ir 32 punktai).

6 2016 m. gegužės 11 d. Suomijos Respublika ratifikavo Neįgaliųjų teisių konvenciją ir jos fakultatyvų protokolą. Ši konvencija ir jos fakultatyvus protokolas šioje valstybėje narėje įsigaliojo 2016 m. birželio 10 d.

Sąjungos teisė

7 Reglamento Nr. 883/2004 15 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Bendrijoje judantiems asmenims būtina taikyti tik vienos valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, kad taikant nacionalinius teisės aktus būtų išvengta sutapimų ir dėl to susiklostančių sudėtingų situacijų.“

8 Šio reglamento 1 straipsnio j–l punktuose pateiktos šios apibrėžtys:

„j) „gyvenamoji vieta“ – vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena;

k) „buvimo vieta“ – laikinoji gyvenamoji vieta;

l) „teisės aktai“ – kiekvienos atskiros valstybės narės įstatymai, reglamentai ir kitos nuostatos bei visos kitos įgyvendinimo priemonės, susijusios su socialinės apsaugos sritimis, kurioms taikoma 3 straipsnio 1 dalis.

<…>“

9 Minėto reglamento 3 straipsnyje „Taikymo sritys [Materialinė taikymo sritis]“ nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

a) ligos išmokas;

<…>

2. Jei XI priede nenustatyta kitaip, šis reglamentas taikomas bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios su įmokų mokėjimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko įsipareigojimais.

3. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje.

<…>

5. Šis reglamentas netaikomas:

a) socialinei paramai ir medicininei pagalbai ar

<…>“

10 Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnyje „Valstybių narių pranešimai apie šio reglamento taikymo sritį“, be kita ko, numatyta, kad valstybės narės kasmet raštu praneša Europos Komisijai apie šio reglamento 3 straipsnyje nurodytus teisės aktus ir sistemas.

11 Reglamento Nr. 883/2004 II antraštinėje dalyje „Taikytinų teisės aktų nustatymas“ esančio 11 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Tie teisės aktai taikomi remiantis šioje antraštinėje dalyje numatytomis nuostatomis.

<…>

3. Laikantis 12–16 straipsnių nuostatų:

a) vienoje valstybėje narėje pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantiems asmenims taikomi tos valstybės teisės aktai;

<…>

e) visiems kitiems asmenims, kuriems netaikomi a–d punktai, taikomi tos valstybės narės, kurioje jie gyvena, teisės aktai, nepažeidžiant kitų šio reglamento nuostatų, garantuojančių jiems išmokas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus.“

Suomijos teisė

Socialinės paramos įstatymas

12 *Sosiaalihuoltolaki* (Socialinės paramos įstatymas) (17.9.1982/710) 13 straipsnio 1 punkte nustatyta:

„Vykdydama su socialine parama susijusias savo funkcijas, savivaldybė, laikydamasi teisės aktuose nustatyto turinio ir apimties, privalo rūpintis:

1) socialinių paslaugų gyventojams teikimo organizavimu;

<…>“

13 Socialinės paramos įstatymo 14 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„Pagal šį įstatymą savivaldybės gyventojas yra bet kuris asmuo, kuris turi gyvenamąją vietą savivaldybėje, kaip tai suprantama pagal *väestökirjalaki* (Civilinės būklės registrų įstatymas) (141/69).

<…>“

Dėl negalios teiktinų paslaugų ir paramos priemonių įstatymas

14 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista* (Dėl negalios teiktinų paslaugų ir paramos priemonių įstatymas) (3.4.1987 /380) (toliau – Paslaugų neįgaliesiems įstatymas) 1 straipsnyje nustatyta:

„Šio įstatymo tikslas yra sudaryti sąlygas, kad neįgalieji galėtų gyventi su kitais asmenimis ir būti aktyvūs kaip lygiaverčiai visuomenės nariai, taip pat užkirsti kelią dėl negalios kylantiems nepatogumams ir kliūtims ir juos šalinti.“

15 Šio įstatymo 3 straipsnyje „Atsakomybė atsižvelgiant į paslaugų ir paramos priemonių organizavimą“ nurodyta:

„Savivaldybė turi rūpintis, kad paslaugos ir paramos priemonės neįgaliesiems būtų teikiamos atsižvelgiant į savivaldybėje esančių poreikių pobūdį ir apimtį.

Teikiant paslaugas ir paramos priemones, kaip tai suprantama pagal šį įstatymą, reikia atsižvelgti į tai, kokios asmeninės pagalbos naudotojui reikia.“

16 Minėto įstatymo 8 straipsnio „Paslaugos neįgaliesiems“ 2 dalyje numatyta:

„Savivaldybė sunkią negalią turintiems asmenims privalo teikti tinkamas transporto paslaugas, įskaitant palydėjimo paslaugą, dienos veiklos paslaugas, asmeninę pagalbą, taip pat parūpinti būstą, kuriame teikiama pagalba, jeigu asmeniui dėl negalios ar ligos būtinai reikalingos paslaugos, siekiant padėti atlikti įprastus kasdienius darbus. Tačiau savivaldybė specialiai nėra įpareigota parūpinti būstą, kuriame teikiama pagalba, arba teikti asmeninę pagalbą, jeigu priežiūra, kurios reikia sunkią negalią turinčiam asmeniui, negali būti užtikrinama teikiant vietos masto priežiūros paslaugas.“

17 To paties įstatymo 8c straipsnyje „Asmeninė pagalba“ nustatyta:

„Asmeninė pagalba, kaip ji suprantama pagal šį įstatymą, – tai sunkią negalią turintiems asmenims namuose ir už jų ribų teikiama pagalba, būtina:

1) užsiimant kasdiene veikla;

2) dirbant ir studijuojant;

3) leidžiant laisvalaikį;

4) dalyvaujant visuomeniniame gyvenime arba

5) palaikant socialinius ryšius.

Asmeninės pagalbos tikslas – padėti sunkią negalią turintiems asmenims vykdyti pasirinktą veiklą, nurodytą pirmoje pastraipoje. Asmeninės pagalbos teikimu siekiama, kad sunkią negalią turintis asmuo turėtų išteklių, todėl turi būti nustatomas pagalbos teikimo turinys ir sąlygos.

Asmeninės pagalbos teikimo tikslais sunkią negalią turinčiu asmeniu turi būti laikomas asmuo, kuriam dėl negalios arba ilgalaikės ar pasunkėjusios ligos būtina privaloma ir pakartotinė kito asmens pagalba pirmoje pastraipoje nurodytai veiklai vykdyti; šis poreikis iš esmės neturi būti atsiradęs dėl su amžiumi susijusių ligų ir negalių.

Asmeninė pagalba kasdienei veiklai atlikti, taip pat darbui ar studijoms turi būti teikiama tokios apimties, kokios būtinai reikia sunkią negalią turinčiam asmeniui.

Minėtuose pirmos pastraipos 3–5 punktuose nurodytai veiklai vykdyti asmeninė pagalba turi būti teikiama ne mažiau kaip 30 valandų per mėnesį, jeigu mažesnis valandų skaičius neleidžia užtikrinti sunkią negalią turinčiam asmeniui būtinos pagalbos.“

18 Paslaugų neįgaliesiems įstatymo 8d straipsnis „Asmeninės pagalbos teikimo sąlygos“ suformuluotas taip:

„Spręsdama dėl asmeninės pagalbos teikimo sąlygų ir teikdama asmeninę pagalbą, savivaldybė atsižvelgia į didelę negalią turinčio asmens nuomonę ir pageidavimus, taip pat į paslaugų plane apibrėžtą individualų pagalbos poreikį ir gyvenimo sąlygas apskritai.

Savivaldybė asmeninę pagalbą gali teikti:

1) kompensuodama sunkią negalią turintiems asmenims išlaidas, atsiradusias dėl asmeninę pagalbą teikiančio pagalbininko įdarbinimo, įskaitant darbdavio mokėtinas įstatymuose numatytas įmokas ir išmokas, taip pat kitas dėl pagalbininko atsiradusias pagrįstas būtinąsias išlaidas;

2) skirdama sunkią negalią turintiems asmenims atitinkamos vertės paslaugų kuponus, numatytus *Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä* (Socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų kuponų įstatymas (569/2009)), pagalbininko paslaugoms įsigyti, arba

3) pasirūpindama, kad pagalbininko paslaugas sunkią negalią turintiems asmenims teiktų viešieji ar privatūs paslaugų teikėjai, teikdama paslaugas pati ar pagal susitarimą kartu su kita savivaldybe ar savivaldybėmis.

Antros pastraipos 1 punkte nurodytu atveju sunkią negalią turintiems asmenims prireikus turi būti teikiamos konsultacijos ir pagalba su pagalbininko įdarbinimu susijusiais klausimais.

Antros pastraipos 1 punkte nurodytas asmeninis pagalbininkas negali būti sunkią negalią turinčio asmens giminaitis ar kitas jam artimas asmuo, nebent yra ypač svarbi priežastis manyti, kad tai naudinga neįgaliajam.“

Naudotojų mokėtinų mokesčių už socialines ir sveikatos paslaugas įstatymas

19 *Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista* (Naudotojų mokėtinų mokesčių už socialines ir sveikatos paslaugas įstatymas) (3.8.1992/734) 4 straipsnio „Nemokamos socialinės paslaugos“ 5 punkte numatyta:

„Nemokamos yra šios socialinės paslaugos:

<…>

5) [Paslaugų neįgaliesiems įstatymo] 8 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos paslaugos, 8 straipsnio antroje pastraipoje nurodytos dienos veiklos paslaugos (išskyrus transportą ir maitinimą), asmeninė pagalba, specialios paslaugos, susijusios su būstu, kuriame teikiama pagalba, ir 11 straipsnyje nurodyti tyrimai; tačiau galima pateikti sąskaitas dėl specialiųjų mokesčių, susijusių su būstu, kuriame teikiama pagalba, ir mokesčių, susijusių su asmenine pagalba, jeigu suinteresuotajam asmeniui šie mokesčiai kompensuojami pagal kitą įstatymą nei [Paslaugų neįgaliesiems įstatymas].“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

20 Apeliantas pagrindinėje byloje yra gimęs 1992 m. ir gyvena Espo savivaldybėje Suomijoje. Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šiam asmeniui labai reikalinga pagalba, visų pirma atliekant kasdienius darbus. Todėl tam, kad jis galėtų lankyti vidurinę mokyklą Suomijoje, Espo savivaldybė skyrė jam asmeninį pagalbininką.

21 2013 m. rugpjūčio mėn. A pagal Paslaugų neįgaliesiems įstatymą Espo savivaldybės paprašė asmeninės pagalbos maždaug penkioms valandoms per savaitę kasdieniams darbams atlikti, be kita ko, apsipirkti, namams tvarkyti ir skalbti. Prašymo pateikimo dieną A ruošėsi persikelti į Taliną (Estija) studijuoti teisės (dieninės studijos, kurių trukmė – treji metai); toks persikėlimas reiškė, kad tris ar keturias dienas per savaitę jis praleis Estijos sostinėje, o savaitgaliais ketino grįžti į Espą. Taigi prašomos paslaugos turėjo būti teikiamos už Suomijos ribų.

22 2013 m. lapkričio 12 d. sprendimu, kuris 2014 m. vasario 4 d. sprendimu patvirtintas išnagrinėjus administracinį skundą, A prašymas dėl asmeninės pagalbos buvo atmestas motyvuojant tuo, kad jo buvimas už Suomijos ribų turi būti laikomas reguliariu, nors gyvenamosios vietos savivaldybė lieka ta pati. Espo savivaldybė nusprendė, kad neprivalo teikti paslaugų ir pagalbos priemonių už Suomijos ribų, nes tokios gyvenamosios vietos pobūdis panašus į tą, kuris apibrėžiamas „įprastos gyvenamosios vietos“ sąvoka. Be to, buvo konstatuota, kad asmeninė pagalba už Suomijos ribų gali būti teikiama per

atostogas arba verslo kelionių metu, ir jokia išmoka neskiriama, jeigu asmens gyvenamosios vietos savivaldybė pasikeičia dėl gyvenimo už Suomijos ribų arba jeigu nuolat ar įprastai gyvenama už Suomijos ribų.

23 2014 m. birželio 27 d. sprendimu *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinkio administracinis teismas, Suomija) iš esmės patvirtino šiuos argumentus ir atmetė A skundą dėl sprendimo atmesti prašymą dėl asmeninės pagalbos.

24 *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija), kuriam pateiktas kasacinis skundas dėl to sprendimo, mano, kad, norint išnagrinėti pagrindinę bylą, reikalingas Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal Paslaugų neįgaliesiems įstatymą asmeninė pagalba yra paslauga, kurią teikti speciali pareiga tenka savivaldybei, ir asmuo, kuris atitinka sąlygas į ją pretenduoti, turi subjektinę teisę į tokią pagalbą, kuri turi būti skirta bet kuriam sunkią negalią turinčiam asmeniui, kaip tai suprantama pagal šį įstatymą, jeigu ji yra būtina atsižvelgiant į asmeninį atitinkamo asmens poreikį.

26 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atkreipia dėmesį į tai, kad tuo atveju, jeigu yra aišku, kad pagal nacionalinę teisę gyvenamosios vietos savivaldybė išlieka Espas, nors asmuo studijuoja Estijos sostinėje, pareiga mokėti prašomą pagalbą, atsižvelgiant į tai, kad gyvenama už Suomijos ribų, negali būti kildinama nei iš Paslaugų neįgaliesiems įstatymo teksto, nei iš šio įstatymo parengiamųjų dokumentų.

27 Todėl *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas) mano, kad šiomis aplinkybėmis, norint išspręsti jam pateiktą ginčą, reikalingas Sąjungos teisės išaiškinimas. Pirmiausia jam kyla klausimas dėl to, ar Paslaugų neįgaliesiems įstatyme nustatyta asmeninė pagalba, atsižvelgiant į jos ypatumus, turi būti laikoma „ligos išmoka“ (tokiu atveju ji patektų į Reglamento Nr. 883/2004 materialinę taikymo sritį), ar yra socialinės paramos išmoka (tokiu atveju ji nepatektų į šio reglamento taikymo sritį). Toliau *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas), kuris labiau yra už antrąjį atvejį, kelia klausimą, ar pagal SESV nuostatas dėl Europos Sąjungos pilietybės draudžiama atsisakyti mokėti pagrindinėje byloje prašomos asmeninės pagalbos išmokas.

28 Tokiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar tokia paslauga, kaip Paslaugų neįgaliesiems įstatyme numatyta asmeninė pagalba, turi būti laikoma ligos išmoka, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalį?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį <…> klausimą būtų neigiamas:

Ar yra SESV 20 ir 21 straipsniuose įtvirtintos Sąjungos piliečių teisės laisvai judėti ir apsigyventi kitos valstybės narės teritorijoje apribojimas, jeigu tokios paslaugos, kaip asmeninė pagalba pagal Paslaugų neįgaliesiems įstatymą, teikimas užsienyje atskirai nereglamentuotas, o paslaugos teikimo sąlygos aiškinamos taip, kad asmeninė pagalba neteikiama kitoje valstybėje narėje, kurioje atitinkamas asmuo studijuoja trejus metus aukštojoje mokykloje siekdamas diplomo?

– Ar atliekant vertinimą svarbu tai, kad asmeniui tokia paslauga, kaip asmeninė pagalba, Suomijoje gali būti teikiama kitoje nei jo gyvenamosios vietos savivaldybėje, pavyzdžiui, jeigu jis studijuoja kitoje nei gyvenamosios vietos savivaldybėje?

– Ar iš <…> Neįgaliųjų teisių konvencijos 19 straipsnio kylančios teisės yra svarbios nagrinėjant bylą pagal Sąjungos teisę?

3. Jeigu Teisingumo Teismas, atsakydamas į antrąjį <…> klausimą, konstatuotų, kad toks nacionalinės teisės aiškinimas, koks atliktas pagrindinėje byloje, apriboja laisvą judėjimą: ar toks apribojimas vis dėlto gali būti pateisinamas bendrojo intereso pagrindais, išplaukiančiais iš savivaldybės pareigos prižiūrėti asmeninės pagalbos teikimą, savivaldybės galimybės pasirinkti tinkamas pagalbos teikimo sąlygas ir asmeninės pagalbos pagal Paslaugų neįgaliesiems įstatymą sistemos darnos ir veiksmingumo išlaikymo?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

29 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „ligos išmoka“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, apima tokią išmoką, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba, kurios esmė visų pirma yra ta, kad apmokamos sunkią negalią turinčio asmens atliekant kasdienius darbus patiriamos išlaidos, siekiant sudaryti jam, ekonominiu požiūriu neaktyviam asmeniui, galimybę studijuoti aukštojoje mokykloje.

30 Pirmiausia konstatuotina, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, jog Suomijos Respublika nepranešė, kad Paslaugų neįgaliesiems įstatymas priklauso Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sričiai. Tačiau Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog tai, kad valstybė narė neįvykdė pareigos pranešti, kaip numatyta Reglamento Nr. 883/2004 9 straipsnyje, apie konkretų įstatymą kaip patenkantį į šio reglamento taikymo sritį, savaime nereiškia, jog šis įstatymas nepatenka į minėto reglamento materialinę taikymo sritį (pagal analogiją žr., be kita ko, 1996 m. liepos 11 d. Sprendimo *Otte*, C-25/95, EU:C:1996:295, 20 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Hliddal ir Bornand*, C-216/12 ir C-217/12, EU:C:2013:568, 46 punktą).

31 Dėl išmokų, kurios patenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį, ir išmokų, kurios į ją nepatenka, atskyrimo pažymėtina, kad jis iš esmės pagrįstas kiekvienos išmokos požymiais, pirmiausia jos tikslais ir skyrimo sąlygomis, o ne tuo, ar pagal nacionalinės teisės aktus ši išmoka laikoma socialinės apsaugos išmoka (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1998 m. kovo 5 d. Sprendimo *Molenaar*, C-160/96, EU:C:1998:84, 19 punktą; 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Komisija / Slovakija*, C-433/13, EU:C:2015:602, 70 punktą ir 2018 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Czerwiński*, C-517/16, EU:C:2018:350, 33 punktą).

32 Taigi iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad išmoka gali būti laikoma socialinės apsaugos išmoka, jeigu ji gavėjams skiriama neatlikus jokio individualaus ir diskrecinio asmeninių poreikių vertinimo, remiantis teisės aktuose apibrėžta situacija, ir jeigu ji susijusi su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių (žr., be kita ko, 1985 m. kovo 27 d. Sprendimo *Hoeckx*, 249/83, EU:C:1985:139, 12–14 punktus; 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Komisija / Slovakija*, C-433/13, EU:C:2015:602, 71 punktą ir 2017 m. birželio 21 d. Sprendimo *Martinez Silva*, C-449/16, EU:C:2017:485, 20 punktą).

33 Atsižvelgiant į tai, kad abi ankstesniame punkte nurodytos sąlygos yra kumuliacinės, jeigu netenkinama viena iš jų, nagrinėjama išmoka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį nepatenka.

34 Dėl pirmosios sąlygos primintina, kad ji yra įvykdyta, jeigu išmoka skiriama remiantis objektyviais kriterijais, kuriuos įvykdžius įgyjama teisė į išmoką, o kompetentinga valdžios institucija negali atsižvelgti į kitas asmenines aplinkybes (šiuo klausimu žr. 1992 m. liepos 16 d. Sprendimo *Hughes*, C-78/91, EU:C:1992:331, 17 punktą ir 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Komisija / Slovakija*, C-433/13, EU:C:2015:602, 73 punktą).

35 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad nors skiriant Paslaugų neįgaliesiems įstatyme numatytą asmeninę pagalbą atsižvelgiama į asmeninius sunkią negalią turinčių asmenų poreikius, pagal šį įstatymą jame nustatytiems gavėjams suteikiama „subjektinė teisė“ į šią pagalbą, skiriamą remiantis teisės aktuose nustatytomis sąlygomis ir neatsižvelgiant į jų pajamų dydį.

36 Suomijos ir Švedijos vyriausybės mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka gali būti prilyginta išmokai, dėl kurios buvo priimtas 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimas *Komisija / Slovakija* (C-433/13, EU:C:2015:602), nes atsižvelgiama į individualius gavėjo poreikius ir savivaldybei suteiktą vertinimo diskreciją, kiek tai susiję su šios išmokos teikimo sąlygomis ir jos apimtimi, todėl ji netenkina šio sprendimo 32 punkte nurodytos pirmosios sąlygos ir dėl to nepatenka į Reglamento Nr. 883/2004 materialinę taikymo sritį. Komisija ir Čekijos vyriausybė mano, kad minėta išmoka šią sąlygą atitinka.

37 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *Komisija / Slovakija* (C-433/13, EU:C:2015:602) Teisingumo Teismas konstatavo, pirma, kad Komisija neįrodė, jog dėl Slovakijos įstatymo kriterijų, susijusių su įvairiomis vykdytinomis medicininėmis ir socialinėmis ekspertizėmis, atsiranda teisė į nagrinėjamas išmokas ir kompetentinga institucija neturi diskrecijos jų skirti, ir, antra, kad šiame įstatyme numatyta, jog teisė į kompensacinę išmoką įgyjama pagal galiojantį kompetentingos institucijos sprendimą, kuriuo tokia teisė pripažįstama, – tai patvirtino Slovakijos vyriausybės teiginį, kad skirdama nagrinėjamas išmokas institucija turi tam tikrą diskreciją.

38 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 42 punkte, tai reiškia, kad tam, jog šio sprendimo 32 punkte nurodyta pirmoji sąlyga nebūtų tenkinama, diskrecinis nagrinėjamos išmokos gavėjo asmeninių poreikių vertinimas visų pirma turi būti susijęs su teisės į šią išmoką atsiradimu; tai patvirtina Slovakijos vyriausybės argumentą, kad skirdama nagrinėjamas išmokas administracija turi diskreciją.

39 Konstatuotina, kad Paslaugų neįgaliesiems įstatyme, konkrečiai jo 8c ir 8d straipsniuose, ne kartą nurodyta, jog yra atsižvelgiama į asmeninius suinteresuotojo asmens poreikius. Vis dėlto, kalbant apie gavėjo gyvenamosios vietos savivaldybės kompetenciją, pažymėtina, kad diskrecija, suteikta, be kita ko, minėtu 8d straipsniu, susijusi ne su teisės į asmeninę pagalbą atsiradimu, o su sąlygomis, kuriomis ši pagalba skiriama, ir jos apimtimi, nes savivaldybė asmeninę pagalbą turi teikti, kai pareiškėjas yra sunkią negalią turintis asmuo, gyvenantis jos teritorijoje, nepriklausomai nuo šio asmens pajamų. Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija skiriasi nuo situacijos, dėl kurios priimtas 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimas *Komisija / Slovakija* (C-433/13, EU:C:2015:602).

40 Atsižvelgiant į šiuos svarstymus, konstatuotina, kad pirmoji sąlyga pagrindinėje byloje įvykdyta.

41 Dėl antrosios sąlygos reikia išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka susijusi su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių.

42 Dėl slaugos draudimo Teisingumo Teismas iš esmės yra nusprendęs, kad su slaugos rizika susijusios išmokos, nors ir turi joms būdingų požymių, turi būti prilyginamos „ligos išmokoms“, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1998 m. kovo 5 d. Sprendimo *Molenaar*, C-160/96, EU:C:1998:84, 23–25 punktus; 2011 m. birželio 30 d. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 40–45 punktus ir 2017 m. vasario 1 d. Sprendimo *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 46 punktą).

43 Vis dėlto toks slaugos rizikos prilyginimas ligos rizikai suponuoja tai, kad išmokomis, skirtomis slaugos rizikai padengti, siekiama pagerinti asmenų, kuriems reikalinga slauga, sveikatos būklę ir gyvenimą (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Jauch*, C-215/99, EU:C:2001:139, 28 punktą; 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Hosse*, C-286/03, EU:C:2006:125, 38–44 punktus ir 2011 m. birželio 30 d. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 45 punktą).

44 Taip yra visų pirma tuomet, kai, nepriklausomai nuo šių sistemų finansavimo, kalbama apie apmokėjimą išlaidų, kurias lemia asmens, kuriam reikalinga slauga, būklė ir kurios bent jau tuo pat metu susijusios su asmeniui skiriamu gydymu ir šio asmens kasdienio gyvenimo pagerinimu, užtikrinant jam, be kita ko, išlaidų už įrangą arba trečiųjų asmenų pagalbą padengimą (žr., be kita ko, 1998 m. kovo 5 d. Sprendimo *Molenaar*, C-160/96, EU:C:1998:84, 23 punktą; 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *Gaumain–Cerri ir Barth*, C-502/01 ir C-31/02, EU:C:2004:413, 3, 21 ir 26 punktus ir 2012 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-562/10, EU:C:2012:442, 46 punktą).

45 Taip pat buvo nuspręsta, kad su slaugos rizika susijusios išmokos yra daugių daugiausia papildomos, palyginti su „klasikinėmis“ ligos išmokomis, kurias *stricto sensu* apima Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a punktas, ir nebūtinai yra sudėtinė jų dalis (žr., be kita ko, 2011 m. birželio 30 d. Sprendimo *da Silva Martins*, C-388/09, EU:C:2011:439, 47 punktą ir 2017 m. vasario 1 d. Sprendimo *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 46 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

46 Kaip pabrėžia Suomijos ir Švedijos vyriausybės savo rašytinėse pastabose ir generalinis advokatas savo išvadoje, pagrindinėje byloje konstatuotina, kad Paslaugų neįgaliesiems įstatyme numatyta asmeninė pagalba negali būti laikoma pagalba, kuria siekiama pagerinti su negalia susijusią gavėjo sveikatos būklę.

47 Šio įstatymo 1 straipsnyje nurodyta, kad jo tikslas – sudaryti sąlygas, kad neįgalieji galėtų gyventi su kitais asmenimis ir būti aktyvūs kaip lygiaverčiai visuomenės nariai, taip pat užkirsti kelią dėl negalios kylantiems nepatogumams ir kliūtims ir juos šalinti.

48 Be to, pagal Paslaugų neįgaliesiems įstatymo 8c straipsnį asmeninės pagalbos tikslas – padėti sunkią negalią turintiems asmenims vykdyti pasirinktą veiklą, išvardytą šiame straipsnyje, t. y. užsiimti kasdiene veikla, dirbti, studijuoti, leisti laisvalaikį, dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir palaikyti socialinius ryšius.

49 Galiausiai iš šio įstatymo parengiamųjų dokumentų matyti, kad į asmeninės pagalbos taikymo sritį aiškiai nepatenka pagalbos poreikiai, susiję su priežiūra, gydymu ar stebėjimu.

50 Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka negali būti laikoma susijusia su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių.

51 Tai reiškia, kad šio sprendimo 32 punkte nurodyta antroji sąlyga netenkinama. Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka nepatenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį.

52 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „ligos išmoka“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, neapima tokios išmokos, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba, kurios esmė visų pirma yra ta, kad apmokamos sunkią negalią turinčio asmens atliekant kasdienius darbus patiriamos išlaidos, siekiant sudaryti jam, ekonominiu požiūriu neaktyviam asmeniui, galimybę studijuoti aukštojoje mokykloje, ir dėl to tokia išmoka nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

53 Savo antruoju ir trečiuoju klausimais, pateiktais tuo atveju, jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba neturėtų būti laikoma „ligos išmokomis“ ir todėl nepatektų į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pagal SESV 20 ir 21 straipsnius draudžiama tai, kad sunkią negalią turinčiam valstybės

narės gyventojui jo gyvenamosios vietos savivaldybė atsisakytų skirti tokią išmoką, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba, motyvuodama tuo, kad jis gyvena kitoje valstybėje narėje tam, kad ten studijuotų aukštojoje mokykloje.

54 Pirmiausia primintina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, jog yra aišku, kad apeliantas pagrindinėje byloje pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus išsaugo savo gyvenamąją vietą Suomijoje ir kad kiekvieną savaitę Estijoje dėl savo studijų jis yra priverstas gyventi tik laikinai, nes yra numatyta, kad kiekvieną savaitgalį jis grįžta į savo gyvenamosios vietos savivaldybę. Be to, tas pats teismas pažymėjo, kad tarp pripažintų motyvų, dėl kurių suinteresuotajam asmeniui leidžiama gauti pagrindinėje byloje nagrinėjamą asmeninę pagalbą už Suomijos ribų, nėra su studijomis susijusio motyvo, tačiau yra motyvų, susijusių su verslo kelionėmis ir atostogomis.

55 Tai paaiškinus svarbu priminti, kad A, kaip Suomijos pilietis, turi Sąjungos piliečio statusą, kaip tai suprantama pagal SESV 20 straipsnio 1 dalį, todėl gali remtis su tokiu statusu susijusiomis teisėmis, taip pat ir prieš savo kilmės valstybę narę (žr., be kita ko, 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 20 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

56 Kaip Teisingumo Teismas jau yra ne kartą nusprendęs, Sąjungos piliečio statusas turi būti pagrindinis valstybių narių piliečių statusas, nes šis statusas leidžia tiems Sąjungos piliečiams, kurių situacija tokia pati, būti vienodai teisiškai vertinamiems SESV taikymo *ratione materiae* srityje, neatsižvelgiant į pilietybę ir nepažeidžiant šiuo klausimu aiškiai nustatytų išimčių (žr., be kita ko, 2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *Bogendorff von Wolffersdorff*, C-438/14, EU:C:2016:401, 29 ir 30 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

57 Tarp situacijų, kurios patenka į Sąjungos teisės taikymo *ratione materiae* sritį, yra ir tokių, kurios susijusios su naudojimusi Sutarties užtikrinamomis pagrindinėmis laisvėmis, visų pirma tokių, kurios susijusios su SESV 21 straipsniu suteikta judėjimo ir apsigyvenimo valstybių narių teritorijoje laisve (žr., be kita ko, 2016 m. birželio 2 d. Sprendimo *Bogendorff von Wolffersdorff*, C-438/14, EU:C:2016:401, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

58 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad nors valstybės narės pagal SESV 165 straipsnio 1 dalį turi kompetenciją nustatyti mokymo turinį ir savo švietimo sistemos organizavimą, šia kompetencija jos turi naudotis laikydamosi Sąjungos teisės, pirmiausia Sutarties nuostatų, susijusių su SESV 21 straipsnio 1 dalyje kiekvienam Sąjungos piliečiui numatyta laisve judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje (2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

59 Be to, pagal Sąjungos teisę valstybės narės neprivalo numatyti aukštojo mokslo studijų valstybėje narėje ar už jos ribų finansavimo sistemos. Tačiau jeigu valstybė narė numato tokią sistemą, kuri leidžia studentams pasinaudoti tokia parama, ji turi užtikrinti, kad šio finansavimo skyrimo sąlygos nepagrįstai neapribotų minėtos teisės laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje (žr., be kita ko, 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 24 punktą).

60 Iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad tai, jog nepalankesnės sąlygos tam tikriems valstybės narės piliečiams nacionalinės teisės aktuose nustatytos tik dėl to, kad jie pasinaudojo savo laisve judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje, yra SESV 21 straipsnio 1 dalyje visiems Sąjungos piliečiams pripažintų laisvių suvaržymas (2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 25 punktas).

61 Šios Sutartyje numatytos galimybės Sąjungos piliečių judėjimo srityje nebūtų visiškai veiksmingos, jei valstybės narės pilietį nuo pasinaudojimo jomis būtų galima atgrasyti sudarant kliūtis jam apsigyventi kitoje valstybėje narėje jo kilmės valstybės teisės aktais, dėl kurių jis atsidurtų mažiau palankesnėje padėtyje vien dėl to, kad pasinaudojo šiomis galimybėmis (žr., be kita ko, 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 26 punktą).

62 Ši išvada ypač svarbi švietimo srityje, atsižvelgiant į SESV 6 straipsnio e punktu ir 165 straipsnio 2 dalies antra įtrauka siekiamus tikslus, t. y. visų pirma skatinti studentų ir dėstytojų judumą (žr., be kita ko, 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 27 punktą).

63 Nors pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba skiriama ne tik sunkią negalią turinčių asmenų studijoms, bet ir jų socialinei bei ekonominei integracijai, kad jie galėtų patys pasirinkti, taip pat ir studijas, šio sprendimo 55–62 punktuose minėta jurisprudencija vis dėlto taikytina.

64 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatavo, kad pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus apeliantas pagrindinėje byloje išsaugo savo gyvenamąją vietą Espo savivaldybėje.

65 Akivaizdu, kad skirti pagrindinėje byloje nagrinėjamą asmeninę pagalbą atsisakyta vien dėl to, kad aukštojo mokslo studijos, kurių siekė A (beje, jis atitinka visas kitas sąlygas, reikalingas šiai pagalbai gauti), vyko ne Suomijos Respublikoje, o kitoje valstybėje narėje.

66 Toks atsisakymas turi būti laikomas visiems Sąjungos piliečiams pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį pripažįstamos laisvės judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje apribojimu.

67 Toks apribojimas gali būti pateisinamas pagal Sąjungos teisę tik jeigu jis pagrįstas objektyviais bendrojo intereso pagrindais, nepriklausančiais nuo atitinkamų asmenų pilietybės, ir yra proporcingas nacionaline teise teisėtai siekiamam tikslui. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad priemonė yra proporcinga, jei būdama tinkama siekiamam tikslui įgyvendinti neviršija to, kas būtina jam pasiekti (šiuo klausimu žr. 2015 m. vasario 26 d. Sprendimo *Martens*, C-359/13, EU:C:2015:118, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

68 Dėl nacionalinės priemonės pateisinimo Suomijos vyriausybė mano, kad joks su bendruoju interesu susijęs imperatyvus motyvas negali pateisinti pagrindinėje byloje nagrinėjamo apribojimo. O Švedijos vyriausybė mano, kad savivaldybei tenkančios pareigos prižiūrėti pagrindinėje byloje nagrinėjamos asmeninės pagalbos teikimo sąlygas ir taip užtikrinti socialinės apsaugos sistemos finansinę pusiausvyrą pateisina tai, kad šios pagalbos skyrimas apsiribotų Suomijos teritorija. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart* (C-503/09, EU:C:2011:500) 89 ir 90 punktais, savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą kaip bendrojo intereso tikslą, galintį pateisinti tokį apribojimą, nurodo Paslaugų neįgaliesiems įstatyme numatytos asmeninės pagalbos tvarkos darnos ir veiksmingumo išsaugojimą ir realaus ryšio tarp pagalbos prašytojo ir šią pagalbą skirti kompetentingos valstybės narės buvimo užtikrinimą.

69 Nacionalinės teisės norma siekiami tikslai – nustatyti realų ryšį tarp trumpalaikės nedarbingumo išmokos jauniems neįgaliesiems prašančio asmens ir kompetentingos valstybės narės ir išlaikyti nacionalinės socialinės apsaugos sistemos finansinę pusiausvyrą – iš esmės yra teisėti tikslai, kuriais galima pateisinti SESV 21 straipsnio 1 dalyje numatytų teisių laisvai judėti ir apsigyventi apribojimus (2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 90 punktas).

70 Vis dėlto Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad sąlygos, reikalaujančios nedarbingumo išmokos prašančio asmens buvimo, negali būti pateisinamos ankstesniame šio sprendimo punkte nurodytais tikslais. Teisingumo Teismas visų pirma nusprendė, kad nors šios išmokos prašantis asmuo gyveno kitoje valstybėje narėje nei atitinkama valstybė narė, realaus ir pakankamo ryšio su jos teritorija buvimas gali būti įrodytas remiantis kitais veiksniais nei pareiškėjo buvimas šios valstybės narės teritorijoje prieš pateikiant paraišką, pavyzdžiui, pareiškėjo ir pastarosios valstybės narės socialinės apsaugos sistemos santykiais, taip pat šeiminėmis aplinkybėmis (2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 97–102, 104 ir 109 punktai).

71 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šis vertinimas yra tinkamas, atsižvelgiant į tikslą užtikrinti nacionalinės socialinės apsaugos sistemos finansinę pusiausvyrą, nes būtinumas nustatyti realų ir pakankamą ryšį tarp atitinkamos išmokos prašančio asmens ir kompetentingos valstybės narės leidžia šiai valstybei įsitikinti, kad ekonominė našta, susijusi su šios išmokos mokėjimu, netaptų nepagrįsta (2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart*, C-503/09, EU:C:2011:500, 103 punktas).

72 Tokia išvada taikytina situacijai, kurioje yra A pagrindinėje byloje. Kaip buvo pažymėta šio sprendimo 54 punkte, yra aišku, kad A išsaugojo savo nuolatinę gyvenamąją vietą Espo savivaldybėje, kuriai pateikė asmeninės pagalbos paraišką, ir kad jis kas savaitę į ją grįžta studijų Estijoje laikotarpiu.

73 Todėl negali būti pagrįstai teigiama, kad ši savivaldybė gali susidurti su ypatingais sunkumais prižiūrėdama, kaip laikomasi šios pagalbos skyrimo tvarkos ir organizavimo ir teikimo sąlygų.

74 Be to, Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra jokios informacijos apie tai, kokio pobūdžio kliūtys labiau trukdytų savivaldybei tikrinti, kaip laikomasi asmeninės pagalbos naudojimo sąlygų esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, palyginti su Suomijos teisės aktų leidžiama situacija, kai tokią pat asmeninę pagalbą Suomijos pilietis užsienyje naudoja už Suomijos ribų verslo kelionių arba atostogų metu.

75 Šiomis aplinkybėmis, atkartojant generalinio advokato išvadoje suformuluotą klausimą, svarbu pažymėti, kad, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba ir toliau gali būti skiriama, kai suinteresuotasis asmuo studijuoja aukštojoje mokykloje, esančioje Suomijos savivaldybėje, kuri gali būti nutolusi nuo jo gyvenamosios vietos savivaldybės, nes jos galimybės kontroliuoti šios pagalbos naudojimą tokioje situacijoje nėra daug labiau apribotos nei tokioje situacijoje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje: A studijuoja už Suomijos ribų, bet šalia esančiame regione ir kiekvieną savaitgalį grįžta į savo gyvenamosios vietos savivaldybę Suomijoje.

76 Be to, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad Suomijos vyriausybė nurodė, jog šiuo metu iš jokių duomenų negalima spręsti, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, teikiant asmeninę pagalbą gali kilti grėsmė nacionalinės socialinės apsaugos sistemos pusiausvyrai.

77 Todėl tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Sąjungos piliečio, kaip antai A, judėjimo ir apsigyvenimo laisvės apribojimo negalima pateisinti nė vienu iš tikslų, kuriuos nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir Švedijos vyriausybė.

78 Šiomis aplinkybėmis nereikia priimti sprendimo dėl Neįgaliųjų teisių konvencijos 19 straipsnio aiškinimo, kurio taip pat prašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nes šis aiškinimas negali pakeisti atsakymo į antrąjį ir trečiąjį klausimus.

79 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti taip: pagal SESV 20 ir 21 straipsnius draudžiama tai, kad sunkią negalią turinčiam valstybės narės gyventojui jo gyvenamosios vietos savivaldybė atsisakytų skirti tokią išmoką, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba, motyvuodama tuo, kad jis gyvena kitoje valstybėje narėje tam, kad ten studijuotų aukštojoje mokykloje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

80 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, iš dalies pakeisto 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 988/2009, 3 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „ligos išmoka“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, neapima tokios išmokos, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba, kurios esmė visų pirma yra ta, kad apmokamos sunkią negalią turinčio asmens atliekant kasdienius darbus patiriamos išlaidos, siekiant sudaryti jam, ekonominiu požiūriu neaktyviam asmeniui, galimybę studijuoti aukštojoje mokykloje, ir dėl to tokia išmoka nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.**

2. **Pagal SESV 20 ir 21 straipsnius draudžiama tai, kad sunkią negalią turinčiam valstybės narės gyventojui jo gyvenamosios vietos savivaldybė atsisakytų skirti tokią išmoką, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama asmeninė pagalba, motyvuodama tuo, kad jis gyvena kitoje valstybėje narėje tam, kad ten studijuotų aukštojoje mokykloje.**

Parašai.